

ПРОГРАМА ЗА РАЗШИРЕНО ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА В 3. КЛАС ЗА ИЗБИРАЕМИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

Програмата и разпределението за ИУЧ по Човекът и природата в 3. клас са съобразени с новите държавни образователни изисквания от програмата на МОН за 3. клас. Разработени са по помагалото на Издателска къща „Кронос“ **„Помагало по Човекът и природата за 3. клас“** с автор Силвия Бонева. Чрез обучението по Човекът и природата се цели овладяване на базисни природонаучни знания и методи на познание, обвързани с практиката и житейския опит на учениците. Силен акцент се поставя на екологичната тематика.

I. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ЗА ИУЧ

1. Обогаляване, систематизиране и обобщаване на сетивно-познавателния опит на учениците;
2. Развитие на познавателните способности на учениците и създаване на интерес към учебния процес;
3. Стимулиране и развитие на индивидуалните интереси и способности на детето, целящи формиране на личността му;
4. Изграждане на съвременни ключови компетентности.

Разнообразните упражнения в помагалото стимулират изграждането на комплексни компетентности, които улесняват междупредметните връзки с български език и математика. Формират се умения за учене, гражданска активност, инициативност и предприемачество.

II. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Област на компетентност: Вещества, тела и организми

1. Различава някои често използвани в ежедневието вещества чрез техните свойства и употреба.
2. Описва свойствата на водата и въздуха, тяхното разпространение и значението им за живота на Земята.
3. Различава неживите тела от живите организми според основните им признаци.
4. Познава различни приспособления за живот, характерни за дадена среда.
5. Осъзнава необходимостта от опазването на природната среда като условие за защита на живите организми.

Област на компетентност: Природни явления и процеси

1. Познава жизнените процеси хранене, растеж и размножаване.
2. Описва различните начини на движение на животните с визуална опора

Област на компетентност: Човекът и здравословният начин на живот

1. Назовава основните органи на човешкото тяло и тяхното предназначение с помощта на схема.
2. Познава правила за здравословен начин на живот и хранене.
3. Дава примери за замърсяване на въздуха и водата.

Област на компетентност: Наблюдения, експерименти и изследване

1. Описва резултати от наблюдения в живата и нежива природа.
2. Извършва опити с тела, вещества и растения.
3. Разчита информация от схеми, таблици, графики.

Учебното съдържание е структурирано в 32 теми, като 18 от тях подпомагат овладяването на новите знания, 9 теми са насочени към затвърдяване и обобщаване на новите знания и 5 са за проверка на овладения учебен материал. Включени са варианти за входно и изходно ниво.

II. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО СПОРЕД УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ

Глобални теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Тела и вещества	- Познава общите характеристики на телата – съставени са от вещества, имат обем и маса - Описва свойствата на материали от ежедневието – прозрачност, твърдост, здравина, водопропускливост - Свързва употребата на материалите с техните свойства - Разграничава видовете тела (твърди, течни, газообразни) по техните свойства – имат ли собствена форма и обем, текат ли - Познава свойствата на въздуха – прозрачен газ, без цвят и мирис, прониква навсякъде, поддържа горенето и дишането - Познава свойствата на водата – прозрачна течност, не поддържа горенето, разтваря други вещества - Обяснява значението на водата и въздуха за живота на Земята - Изброява дейности за опазване чистотата на водата и въздуха	- <i>тяло</i> - <i>вещество</i> - <i>обем</i> - <i>маса</i>
Организмите и тяхната среда на живот	- Познава разликата между неживите тела и живите организми, при които наблюдаваме процесите хранене, растеж и размножаване - Разграничава видовете живи организми според храненето и движението им в основните групи растения, гъби, животни - Изброява какво е необходимо на растенията, за да изработват сами хранителни вещества (вода, въздух и светлина) - Групира животните според вида на приеманата храна на растителноядни, месоядни и всеядни - Обяснява значението на средата и условията на живот за съществуването на организмите - Дава примери за приспособленията на растенията и животните към средата на живот - Илюстрира с примери разнообразието на живите организми, обитаващи водата и сушата - Обяснява връзката между растенията и животните в дадена среда чрез хранителни вериги	- <i>организми</i> - <i>жизнени процеси</i> - <i>среда на живот</i> - <i>условия на живот</i> - <i>хранителна верига</i>

Човекът и здравословният начин на живот	- Разпознава по схема основните органи в човешкото тяло - Познава функцията на основните органи - Описва скелета и мускулите като опора на тялото и органи на движението - Познава правила за оказване на първа помощ при травми, получени при движение, спорт. - Изброява хигиенни правила за поддържане на правилна стойка на тялото - Знае защо е необходимо да се поддържа добра хигиена на устната кухина и зъбите - Дава примери за полезни храни и начини на хранене, спомагащи за растежа на тялото и укрепване на здравето	- мозък - сърце - кръвоносни съдове - бели дробове - стомах - черва
---	---	--

Утвърдил:
Директор:.....

ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА ЗА 3. КЛАС ЗА ИЗБИРАЕМИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

Годишен хорариум: 32 ч
Седмичен хорариум: 1 ч.

№ по ред	Учебна седмица	Тема на урочната единица	Очаквани резултати от обучението, съгласно учебната програма	Методи на работа	Бележки/Коментари
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

ПЪРВИ УЧЕБЕН СРОК, 18 учебни седмици

1	IX 1.	Входно ниво (стр. 5, 6) <i>Диагностика</i>	Диагностика на нивото на знания, усвоени по родинознание във 2. клас.	самостоятелна работа с преобладаващо свободни отговори.	
2	IX 2.	Тема 1. Телата в природата и около нас <i>Нови знания</i> (стр. 8, 9)	Назовава различни тела от своето обкръжение. Обяснява общите характеристики на телата – изградени са от вещества; имат маса и обем. Прави изводи и обобщения.	- групиране на природни тела и тела, създадени от човека, изобразени на рисунка - затвърдяване на знания чрез свързване на понятието с неговото определение - сравняване на тела с различни маса и обем - работа с таблици, свързани с телата и веществата, от които са изработени - проверка на новите знания чрез допълване на опорни думи в рубриката „Правя извод“	
3	X 3.	Тема 2. Видове тела <i>Нови знания</i> (стр. 10, 11)	Разграничава твърди тела, течности и газове по техните свойства – могат ли да текат, имат ли собствена форма и обем. Анализира свойствата на отделните тела. Прави изводи, като използва усвоени знания	- решаване на познавателни задачи, насочени към затвърдяване на новите знания за видовете тела и техните свойства - допълване на таблици - откриване и поправяне на грешки в рубриката „Контролното на Зайко“ - проверка на новите знания чрез допълване на опорни думи в рубриката „Правя извод“	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4	X 4.	Тема 2. Видове тела <i>Затвърдяване на знания</i> (стр. 12)	Разграничава твърди тела, течности и газове по техните свойства – могат ли да текат, имат ли собствена форма и обем. Анализира свойствата на отделните тела. Прави изводи, като използва усвоени знания. Формулира свободен отговор на въпрос.	- решаване на познавателни задачи, насочени към затвърдяване на нови понятия и емпирични знания, свързани с трите агрегатни състояния на водата - писмена проверка чрез свободни отговори от рубриката „Въпросите на професор Бобрев“	
5	X 5.	Тема 3. Свойства на веществата и материалите <i>нови знания</i> (стр. 13, 14)	Прави връзка между вещества и материали. Сравнява материалите от всекидневието по техните свойства – прозрачност, твърдост, здравина, пропускат или не пропускат вода. Свързва употребата на материалите с техните свойства. Прави изводи и обобщения.	- решаване на познавателни задачи, свързани с веществата, техните свойства и употребата им за изработване на различни предмети - попълване на таблици - групиране на природни материали и материали, създадени от човека - писмена проверка чрез свободни отговори от рубриката „Въпросите на професор Бобрев“	
6	X 6.	Тема 3. Свойства на веществата и материалите <i>Затвърдяване на знания</i> (стр. 15)	Прави връзка между вещества и материали. Сравнява материалите от всекидневието по техните свойства – прозрачност, твърдост, здравина, пропускат или не пропускат вода. Свързва употребата на материалите с техните свойства. Прави изводи и обобщения.	- Практическо приложение на нови знания чрез избор на изображение от цветното приложение, съответстващо на текст описание - описание на предмет и неговите свойства посредством визуална опора - допълване на знанията чрез любопитни факти за иновативни материали (наноматериали) в рубриката „Любопитно със Зайко“	
7	XI 7.	Тема 4. Свойства и значение на въздуха <i>нови знания</i> (стр. 16, 17)	Изброява свойствата на въздуха – <i>прозрачен газ, без цвят и мирис, прониква навсякъде, поддържа горенето.</i> Анализира свойствата на въздуха. Формулира предположения на базата на получено знание.	- попълване на пропуснати думи в текст за свойствата и значението на въздуха - решаване на разнообразни задачи, - определяне свойствата на въздуха чрез избор на правилно твърдение - допълване на изречение чрез откриване на пропуснати думи в картинен ребус - свързване на илюстрация и текст за свойствата на въздуха - допълване на знанията за състава на въздуха в рубриката „Любопитно със Зайко“	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
8.	XI 8.	Тема 5. Водата и нейните свойства <i>нови знания</i> (стр. 18, 19)	Разпознава свойствата на водата – <i>не поддържа горенето, прозрачна течност, без цвят и мирис, разтваря вещества.</i> Анализира свойствата на водата. Формулира хипотези и прави изводи.	- задачи за четене с разбиране, изискващи поправяне на погрешно употребени понятия или допълване на липсващи думи - решаване на познавателни задачи, свързани с трите агрегатни състояния на водата, нейните свойства и замърсителите ѝ - Четене на текст с допълване на пропуснатата дума за капковото напояване и решаване на математическа задача - допълване на знанията чрез любопитни факти за обезсоляването на морската вода в рубриката „Любопитно със Зайко“	
9	XI 9.	В лабораторията на професор Бобрев <i>затвърдяване на знания</i> (стр. 20)	Разпознава свойствата на водата – <i>не поддържа горенето, прозрачна течност, без цвят и мирис, разтваря вещества.</i> Анализира свойствата на водата. Формулира хипотези и прави изводи.	подготвяне и извършване на опити, свързани със свойствата на водата - описване на наблюдения и правене на изводи - допълване на липсващи елементи в изображението, свързани с проведените опити	
10	XI 10.	Тела и вещества <i>обобщение</i> (стр. 7)	Разграничава твърди тела, течности и газове по техните свойства – <i>могат ли да текат, имат ли собствена форма и обем.</i> Прави връзка между вещества и материали. Изброява свойствата на въздуха и водата. Знае жизненоважното значение на въздуха и водата за живота на Земята.	- беседа и дискусия с визуална опора върху обобщителни схеми за телата и веществата за затвърдяване на новите знания и подготовка за писмената проверка	
11	XII 11.	Самостоятелна работа № 1 Какво научих за телата и веществата <i>диагностика</i> (стр. 21,22)	Проверка на новите знания по изучените в раздела теми.	самостоятелна работа в една група с тестови и свободни отговори	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
12	XII 12.	Тема 6. Организмите – част от природата <i>нови знания</i> (стр. 24, 25)	Разграничава живи организми от неживите тела по жизнените процеси хранене, растеж и размножаване. Сравнява неживите тела и живите организми по дадени признаци.	- подбор на верни твърдения за организмите - наблюдение и сравняване на представители на живата и неживата природа и тяхното взаимодействие с визуална опора илюстрация - затвърдяване на новите знания чрез решаване на тематична кръстословица - творческа задача, свързана с промени при растежа на организмите в рубриката „Задачата на Зайка“	
13	XII 13.	Тема 7. Групиране на организмите <i>нови знания</i> (стр. 26, 27)	Групира организмите на <i>растения, гъби и животни (човек)</i> според храненето и движението им. Обобщава информация и прави извод. Разпознава организъм по основни негови характеристики.	- попълване на таблици за видовете организми и допълване на изречения в рубриката „Правя извод“. - допълване на пропуснати думи в надграждащ знанията текст за гъбите - разпознаване организъм по описание - групиране на разпознатите организми в таблица - работа с таблица за начините на движение на изброени в нея животни - свободен отговор на въпрос	
14	XII 14.	Тема 8. Хранене на растенията <i>нови знания</i> (стр. 28, 29)	Изброява от какво се нуждаят растенията, за да си изработват хранителни вещества. Попълва схема с помощта на опорен текст. Обобщава информация и прави извод.	- изпълнение на разнообразни задачи, затвърдяващи и систематизиращи знанията за храненето на растенията: допълване на липсващи понятия в текст, работа с игрословица, попълване на схема, илюстрираща храненето на растенията - допълване на знанията чрез любопитни факти за насекомоядни растения в рубриката „Любопитно със Зайко“	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
15	I 15.	Тема 9. Хранене на животните нови знания (стр. 30, 31)	Групира животните според вида на приеманата храна на <i>растителноядни, месоядни (хищници) и всеядни</i> животни.	- откриване на излишното животно в таблица според начина на хранене и именуване на групите - допълване на изречение за връзката между растенията и хищниците - избор на снимка на животно от цветното приложение според описание на храната, която приема - Въпросите на професор Бобрев - свободен и избираем отговор - допълване на знания за капуцините в рубриката „Любопитно със Зайко“	
16	I 16.	Тема 10. Среда и условия на живот нови знания (стр. 32, 33)	Разграничава термините <i>среда на живот</i> и <i>условия на живот</i> . Обяснява значението им за съществуването на организмите. Разпознава приспособленията на организмите според средата, в която живеят.	- допълване на термините среда на живот и условия на живот в текст - групиране на животни според средата им на живот на сухоземни и водни - решаване на игрословица и допълване на изречения, описващи различни местообитания - работа с таблица, свързваща местообитание с растения и животни, характерни за него	
17	I 17.	В лабораторията на професор Бобрев затвърдяване на знания (стр. 34-35)	Чете с разбиране научнопопулярен текст, акцентиращ върху влиянието на средата на живот за развитието на организмите. Свързва отделните части на текста с илюстрациите към тях. Отговаря на въпроси към текста.	- четене на текст, проследяващ накратко еволюцията на китовите от дребно сухоземно животно до най-големия морски бозайник. - апликиране на подходяща илюстрация към части на текста. - отговор на въпроси към текста.	
18	I 18.	Тема 11. Животът във водата нови знания (стр. 36-37)	Обяснява значението на <i>средата и условията на живот</i> за разнообразието на растенията и животните <i>във водата</i> . Илюстрира с примери приспособления на организмите към водната среда на живот. Сравнява условията на живот в различни водни басейни.	- групиране на видовете водни басейни - работа със схема с цел затвърдяване на знанията за приспособленията на водните растения. - апликиране на цветни снимки чрез свързване на описание на животно с негово изображение - четене с разбиране на текст за делфините с допълнителни дидактически задачи	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
ВТОРИ УЧЕБЕН СРОК, 14 учебни седмици					
19	II 19.	Тема 12. Животът на сушата – растения <i>нови знания</i> (стр. 38, 39)	Обяснява значението на средата и условията на живот за разнообразието на растенията на сушата. Илюстрира с примери приспособления на растения към определена среда на живот	- работа с текстове и изображения – извличане и систематизиране на информация за растенията в България и за растенията в пустинята - решаване на математическа задача в рубриката „Задачата на Зайка“	
20	II 20.	Тема 13. Животът на сушата – животни <i>нови знания</i> (стр. 40, 41)	Илюстрира с примери приспособления на животните към тяхната среда на живот - сушата. Дава примери за разнообразието от животни, обитаващи различни райони на сушата. Попълва таблици и кръстословица. Търси информация и отговаря на въпроси.	- работа с текстове с описания на животни и изображенията им - попълване на таблица за видове приспособления и кръстословица - проучване и подбор на информация с опора върху зададени въпроси	
21	II 21.	Тема 14. Хранителни вериги <i>нови знания</i> (стр. 42, 43)	Групира животните според вида на приеманата храна на растителноядни, месоядни (хищници) и всеядни животни. Описва връзката между растенията и животните в дадена среда чрез хранителни вериги. Проучва текст, даващ информация за храненето на водните животни с цел съставяне на хранителни вериги	- решаване на картинен ребус, свързан с попълване на пропуснати думи в текст - работа с текст чрез допълване на понятия за затвърдяване на нови знания - обобщаване на информация и допълване на извод за ролята на растенията - работа с таблица за групиране на животни според храната, която приемат - четене на текстове за морски обитатели, извличане и систематизиране на информация за видове хранителни вериги	
22	II 22.	Тема 15. Опазване на организмите и средата им на живот <i>нови знания</i> (стр. 44, 45)	Извлича информация от текст и попълва схема, обобщаваща отрицателните последици от изсичането на горите. Изброява дейности и дава примери за опазване на видовото разнообразие на организми и средата им на живот.	- работа с текст и схема за последиците от изсичането на горите - формулиране на свободен текст с помощта на опорни думи за мерките, предприемани за опазване на природната среда - работа с текст и изображения, отговор на въпроси и решаване на математически задачи, свързани с текста	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
23	III 23.	В лабораторията на професор Бобрев <i>затвърдяване</i> (стр. 46)	Чете текст и извлича информация. Оцветява илюстрация с опора в текста. Отговаря на въпроси към текста.	- четене на научнопопулярен текст с разбиране - извличане на информация от текста и оцветяване на илюстрация за видовете водорасли - практическа проверка чрез въпроси към текста	
24	III 24.	Организмите и тяхната среда на живот <i>затвърдяване на знания</i> (стр. 23)	Групира организмите на <i>растения, гъби и животни (човек)</i> според храненето и движението им. Групира животните според вида на приеманата храна на <i>растителноядни, месоядни (хищници) и всеядни животни</i> . Познава главните условия, определящи средата на живот.	- беседа и дискусия с визуална опора върху обобщителни схеми за видовете организми и взаимната свързаност между растенията и животните чрез хранителните вериги за затвърдяване на новите знания и подготовка за писмената проверка	
25	III 25.	Самостоятелна работа № 2 Какво научих за живите организми <i>диагностика</i> (стр. 47, 48)	Проверка на новите знания по изучените в раздела теми.	самостоятелна работа в една група с тестови и свободни отговори	
26	III 26.	Тема 16. Основни органи на човешкото тяло <i>нови знания</i> (стр. 50, 51)	Разпознава (по схема) основни органи на човешкото тяло. Назовава функциите на основните органи.	- попълване на схема с най-важните органи в човешкото тяло - решаване на тематична кръстословица - търсене и поправка на грешки в текст за органите в човешкото тяло - отговор на въпросите на професор Бобрев - решаване на задачи в рубриката “Задачите на Зайка”	
27	IV 27.	Тема 17. Органи на движението <i>нови знания</i> (стр. 52, 53)	Разпознава по схема костите и мускулите в човешкото тяло. Определя скелета и мускулите като опора на тялото и органи на движение. Познава правила за оказване на първа долекарска помощ при травми, получени при движение, спорт и игри.	- работа с текст с пропуснати думи, свързан с функцията на костите, съставлящи скелета, и на мускулите; - решаване на познавателни задачи за видовете спортове, развиващи мускулите, апликиране на снимки от цветното приложение към текст - допълване на знанията чрез любопитни факти в рубриката „Любопитно със Зайко“	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
28	IV 28.	Тема 18. Зъби и здравословна храна <i>нови знания (стр. 62)</i>	Познава видовете зъби и техните функции. Разбира необходимостта от поддържане на хигиената на устната кухина и на зъбите. Изброява полезни храни и начини на хранене, разбира необходимостта от здравословен режим на живот и здравословно хранене.	- решаване на познавателни задачи, свързани с функциите на видовете зъби и за правилата за опазване на зъбите; - работа с ребус и текст, синтезиращ основната информация за зъбите при човека - съставяне на здравословно меню - разпределяне в две групи на твърдения, свързани със здравословното хранене и здравословния режим на живот	
29	IV 29.	В лабораторията на професор Бобрев <i>затвърдяване (стр. 56)</i>	Обобщава и допълва своите знания за един от основните органи в човешкото тяло – сърцето.	- Четене с разбиране на текст, синтезиращ най-важната информация за сърцето и неговата функция. - Отговори на въпроси към текста. - Изпълнение на езикова задача, обогатяваща лексикалния запас на ученика с фразеологични изрази, в които участва думата „сърце“	
30	IV 30.	Самостоятелна работа № 3 Нашето здраве <i>диагностика (стр. 57, 58)</i>	Проверка на новите знания по изучените в раздела теми.	самостоятелна работа в една група с тестови и свободни отговори	
31	V 31.	Обобщение на наученото в 3. клас – годишен преговор <i>обобщение на знания (стр. 7, 23, 49)</i>	Различава твърди тела, течности и газове. Познава свойствата на материали. Описва свойствата на водата и въздуха и значението им за живота на земята, Различава живи организми от неживи тела. Групира организмите и животните според вида на приеманата храна. Съставя хранителни вериги. Разбира значението на средата и условията на живот за организмите. Назовава органи на човешкото тяло, техните функции и правила за здравословен начин на живот.	- беседа и дискусия с визуална опора върху обобщителни схеми за телата и веществата, видовете организми и основни органи в човешкото тяло за обобщаване на новите знания и подготовка за изходно ниво	

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
32	V 32.	Исходно ниво I и II група <i>диагностика</i> (стр. 59 - 62)	Проверка на новите знания по изучените през годината теми: Тела и вещества Организмите и тяхната среда на живот Човешкото тяло	самостоятелна работа в две групи с тестови и свободни отговори	

Изготвил:
(име, подпис)